

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

26-27 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

м. Запоріжжя

<i>Іванькова Н.А.</i> ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ У МЕДИЧНОМУ ЗВО, ЯКИЙ ФУНКЦІОНУЄ НА ПРИБРОНТОВІЙ ТЕРИТОРІЇ.....	128
<i>Корнєєва О.М., Смаглюк М.І.</i> ВИКОРИСТАННЯ ДОСЯГНЕНЬ НЕЙРОПСИХОЛОГІЇ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	129
<i>Livenko A.I.</i> THE ROLE OF THE PHYSICIAN-EDUCATOR IN THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE EDUCATIONAL APPROACHES: SOCIO-ETHICAL AND INVESTMENT DIMENSIONS.....	130
<i>Марушко Ю.В., Бойко Н.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОГО СПІЛКУВАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПЕДІАТРІЇ.....	132
<i>Масік Н.П., Масік О.І.</i> ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ.....	135
<i>Моргунцова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.</i> РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ ЯК ЗАПОРУКА ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЗВО (НА ПРИКЛАДІ ЗДМФУ).....	138
<i>Пожидаєв Р.А.</i> ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ.....	139
<i>Світлицький А.О., Щербаков М.С., Матвейшина Т.М., Чернявський А.В., Чугін С.В.</i> ВІЗУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	141
<i>Соляненко О.Л.</i> РОЗВИТОК ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІДЕЙ В СИСТЕМІ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАЧА ЗВО.....	145
СЕКЦІЯ 5. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO»	
<i>Візір В.А., Деміденко О.В., Приходько І.Б., Токаренко О.О., Шолох С.Г.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	147
<i>Звягіна Г.О., Потоцька О.І.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ, МЕТОДИ ПРОФІЛАКТИКИ	148
<i>Кейтлін І.М.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ СЕРЕД ФАРМАЦЕВТІВ: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	149
<i>Масльоха В.О.</i> ПЕРЕПРАЦЮВАННЯ СТОМАТОЛОГА ЯК БІОЕТИЧНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ.....	150
<i>Ольхом'як О.О., Хіміч С.Д., Превар А.П., Фуніков А.В.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЛІКАРЯ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	152
<i>Онїщенко Т.Є., Рябоконт О.В., Корнієнко О.О.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЯК НАСЛІДОК ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ: СУТНІСТЬ, ЧИННИКИ РИЗИКУ ТА ТЕОРЕТИЧНІ МОДЕЛІ.....	153
<i>Семеніхіна Є.В., Сердюк Д.Г.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ У ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ: ПРИЧИНИ ТА МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ.....	158
<i>Shundel T.O.</i> PREVENTION AND WAYS TO OVERCOME PROFESSIONAL BURNOUT FOR TEACHERS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	159

Огляд проблеми професійного вигорання викладачів вищої медичної освіти дозволяє стверджувати, що ми маємо справу з системними викликами, які загострилися під впливом війни та технологічних змін. Збереження ментального здоров'я викладача-медика в Україні наразі є необхідною умовою забезпечення стабільності професійної діяльності та збереження професійної спроможності.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧІВ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ, МЕТОДИ ПРОФІЛАКТИКИ

*Звягіна Ганна Олександрівна, к.філол.н., доцент,
кафедра культурології та українознавства;
Потоцька Олена Іванівна, к.біол.н., доцент,
кафедра гістології, цитології та ембріології,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Вислів, що став крилатою фразою, «Світяти іншим, згораю сам» був поширений у літературі 16 століття, а також у 17 столітті як девіз Ніколаса ван Тульпа, проте поява терміну «професійне вигорання» датується лише 1974 роком. На сьогодні він закріплений у Міжнародному статистичному класифікаторі захворювань та проблем, пов'язаних зі здоров'ям.

Професійне вигорання має ряд як психофізичних, соціально-психологічних, так і поведінкових симптомів, таких як хронічна втома, безсоння, пасивність, тривожність, дратівливість, байдужість до роботи і водночас підвищення неадекватної критичності [1, с. 1].

По суті професійне вигорання є стрес-реакцією на виробничі й емоційні вимоги. В цілому, відповідно до результатів досліджень, найбільш чутливими до нього є молоді люди (19-25 років) та люди старшого віку (40-50 років), а також ті, хто має вищу освіту, тож викладачі входять до категорії ризику. Чинниками, що впливають на це, є індивідуальні особливості нервової системи і темпераменту [1, с. 1].

Звісно, повномасштабне вторгнення стало фактором виникнення тривалого стресу. Згідно з даними четвертої хвили всеукраїнського дослідження щодо психічного здоров'я українців під час війни погіршення сну відчувають 50% респондентів, виснаженість - 49%, поганий настрій - 49%, емоційну нестабільність - 45% [2, с. 1].

Така ситуація безумовно призвела до збільшення випадків емоційного виснаження і, як наслідок, професійного вигорання викладачів. Недаремно останнім часом цій проблемі приділяється багато уваги як на рівні держави, так і окремих ВНЗ.

Зокрема, у Запорізькому державному медико-фармацевтичному університеті створено центр ментального здоров'я в університетській клініці, який, окрім консультування, також пропонує тренінги на основі біологічного зворотного зв'язку та транскраніальну магнітну стимуляцію [4, с.1].

На базі кафедри психіатрії, психотерапії та медичної психології створена служба психологічної підтримки. У травні 2025 року спільно з Департаментом освіти і науки ЗОДА та Запорізьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти в ЗДМФУ було проведено Місяць обізнаності про ментальне здоров'я. У період з вересня по жовтень 2025 року було проведено ряд заходів до Всесвітнього дня ментального здоров'я [3, с.1].

Щорічно кафедрою суспільних дисциплін та дитячих хвороб проводиться науково-практична конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)», одна із секцій якої приділяє увагу проблемам професійного вигорання.

Науковою бібліотекою університету у 2025 році підготовано рекомендаційний список літератури «Емоційне вигорання – медико-соціальна проблема сьогодення», що зберігається у бібліотеці ЗДМФУ у друкованому та електронному вигляді.

Таким чином, професійне вигорання викладачів залишається актуальною проблемою сьогодення, яка посилюється відповідно до тривання війни в Україні. Серйозне ставлення до цієї проблеми та використання різноманітних методів профілактики сприятиме зменшенню випадків емоційного виснаження, що має призвести до покращення ситуації.

Список використаних джерел

1. Громова Т. Синдром вигорання [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cgroup.org/uk/sindrom-vigorannya/> Clinical research Ukraine. 2017.
2. Половина українців мають проблеми зі сном [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3958411-polovina-ukrainciv-maut-problemi-zi-snom.html>
3. Сьогодні – Всесвітній день ментального здоров'я [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://mphu.edu.ua/new_6513.html.
4. Центр ментального здоров'я [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://uk.zp.ua/p_1550.html.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ СЕРЕД ФАРМАЦЕВТІВ: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Кейтлін Ілля Михайлович

кандидат фармацевтичних наук, асистент,

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Анотація. У тезах розглянуто основні причини розвитку професійного вигорання серед фармацевтів, його психологічні, професійні та соціально-етичні наслідки, зокрема зниження якості фармацевтичної допомоги та мотивації до професійної діяльності. Окрему увагу приділено ролі деонтології, психологічної підтримки та фармацевтичної освіти у профілактиці й подоланні професійного вигорання. Запропоновано можливі шляхи зниження рівня вигорання, спрямовані на збереження професійного здоров'я фармацевтичних працівників та підвищення ефективності їхньої діяльності.

Abstract. The theses examine the main causes of the development of professional burnout among pharmacists, as well as its psychological, professional, and socio-ethical consequences, including a decline in the quality of pharmaceutical care and motivation for professional activity. Particular attention is paid to the role of deontology, psychological support, and pharmaceutical education in the prevention and management of professional burnout. Possible ways to reduce the level of burnout are proposed, aimed at preserving the professional well-being of pharmaceutical professionals and improving the effectiveness of their activities.

Вступ

Професійне вигорання є однією з найактуальніших проблем сучасної медицини та фармації. Фармацевти, як фахівці, що працюють на перетині науки, клінічної практики та соціальної відповідальності, особливо схильні до емоційного виснаження. В умовах війни, економічної нестабільності та високих вимог суспільства до якості фармацевтичної допомоги проблема набуває особливої гостроти.

Причини професійного вигорання серед фармацевтів

- **Високе психоемоційне навантаження:** постійна робота з пацієнтами, які перебувають у стані стресу чи хвороби.
- **Відповідальність за життя та здоров'я:** ризик помилок при відпуску лікарських засобів, консультуванні.
- **Рутинність та монотонність роботи:** повторювані дії, що знижують мотивацію.
- **Недостатня соціальна оцінка професії:** фармацевт часто сприймається як «продавець ліків», а не як медичний фахівець.
- **Військові реалії:** дефіцит препаратів, робота в умовах стресу, небезпеки та нестабільності.